

N:o 151.

Af herr **K. Almqvist**, angående anslag för inköp af en folkbok rörande de ätliga svamparne, att kostnadsfritt utdelas till vissa läroanstalter.

Som bekant ådagalägger icke blott den praktiska erfarenheten utan äfven den vetenskapliga kemiska analysen, att de ätliga svamparne äro i afseende på näringsvärdet fullt jemförliga med eller, rättare sagdt, bättre än många af de födoämnen, t. ex. kål och dylikt, som allmänt odlas i våra köksträdgårdar. Också torde det numera knappt finnas någon i hela vårt land, som icke vet eller åtminstone hört talas om, att somliga svampar äro ett användbart eller till och med förträffligt näringsmedel för menniskan.

Att det oaktadt ännu endast en mycket ringa del af landets matnyttiga svampar blifva tillvaratagna, torde till stor del bero på bristande förmåga att skilja de dugliga svamparne från dem, som äro odugliga eller rent af skadliga. Denna brist åter är en naturlig följd deraf, att vi icke ännu på vårt språk ega någon fullt lämplig, med naturtrogna afbildningar i naturlig storlek försedd godtköpsbok om de ätliga svamparne. Den kännedom om de ätliga svamparne, som våra folkskollärare och lärarinnor erhålla vid seminarierna, är ofta otillräcklig och kan i brist på lämplig lärobok i ämnet icke heller med framgång förkofras genom sjelfstudium. Då läraren eller lärarinnan således sjelf vanligen saknar nödig insigt i ämnet, blir följden den, att i folkskolan detta läroämne antingen helt och hållet försummas eller bedrifves allt för lamt och osäkert.

Nu gifves det emellertid ett tillfälle att söka afhjelpa denna brist. Som bekant egnade den framstående mykologen numera afiidne doktor A. M. Lindblad en stor del af sitt lif åt studiet af de ätliga svamparne och hade äfven för afsigt att utgifva en fullt tidsenlig illustrerad lärobok

om dem. För detta ändamål ritade och målade han med tillhjälp af skickliga artister en större samling utmärkta figurer, som skulle åtfölja boken. Figursamlingen var vid hans frånfälle i det allra närmaste färdig och äfven texten väl förberedd genom en massa under årens lopp af honom gjorda anteckningar och beskrifningar.

För saken intresserade personer hafva nu gått i författning om att söka bringa detta arbete till fullbordan. En af doktor Lindblads lärjungar, filosofie kandidat L. Romell, hvars framstående insigter i ämnet vitsordas af sakkunnige, har åtagit sig att slutredigera arbetet, hvartill texten nu ock ligger färdig i manuskript. Manuskriptet är granskadt af fackmän och har af kongl. vetenskapsakademien m. fl. erhållit enstämmiga loford.

En sådan svampbok för folket måste till ett för den stora allmänheten åtkomligt pris lemna en säker vägledning till igenkännande af våra viktigaste, ätliga och giftiga svampar samt en praktisk anvisning till ätliga svampars insamling, beredning och billigaste tillagning samt vara åtföljd af i noggrannaste färgtryck väl utförda och fullt naturtrogna afbildningar af dessa svampar.

Boken skall innehålla 8 à 9 ark text samt åtföljas af 2 stora placher, upptagande omkring 120 allmänna svamparter och 160 särskilda figurer i naturlig storlek och i naturliga färger. Planscherna vikas och inläggas i en boken åtföljande ficka för att kunna beqvämt medföras på exkursioner.

Af hittills i Europas och Amerikas skilda länder utgifna populära svampverk torde ej något af motsvarande omfång kunna komma att täfla med doktor Lindblads svampbok och i synnerhet dess åtföljande placher komma att stå långt öfver nämnda föregångare.

Men för att äfven bokens pris skall kunna sättas vida lägre än dessas, eller, såsom man tänkt sig, till omkring 3 kronor, och derigenom erhålla en så stor spridning som möjligt, torde det med hänsyn till arbetets allmännyttiga beskaffenhet kunna ifrågasättas, att staten betryggade företagets utförbarhet genom att inköpa ett större antal exemplar, afsedda att gratis utdelas till rikets folkskollärare- och lärarinneseminarier samt folkhögskolor, landtmannaskolor och folkskolor, och torde sålunda ett antal af minst 7,000 exemplar böra af statsverket förvärfvas.

Med de exemplar af boken, som inköpas af statsmedel, borde följa ett extra exemplar af plancherna, oviket och tryckt på velinpapper för att uppsättas på väggen i skolsalen för att bibehållas rent och vara lätt synligt.

I fall kännedomen om de ätliga svamparne upptoges såsom obligatoriskt läroämne vid våra folkskollärare- och lärarinneseminarier — och med

tillgång till den ifrågavarande boken borde sådant lätt kunna låta sig göra — så att folkskollärarekåren i sin helhet finge uppmärksamheten riktad på frågans betydelse och blefve intresserad för ämnet, så skulle den icke finna någon svårighet att å sin sida intressera skolbarnen, hvilka med sin mottaglighet utan tvifvel låta sig lättare påverkas än föräldrarne. De å väggen i skolsalen uppsatta plancherne skulle jemväl i hög grad understödja lärarens eller lärarinnans egna bemödanden i detta afseende.

Genom att låta skolbarnen på vägen till och från skolan samla svampar, som i skolan sorterades och derefter i färskt, torkadt eller saltadt skick försåldes eller öck förbrukades i eget hushåll, lärdes barnen och genom dem snart föräldrarne att taga vara på dugliga svampar; och att härigenom en nu förbisedd nationalvinst af högst betydande värde skulle uppstå, kan ej förnekas.

På grund af hvad som sålunda anförts, hemställer jag,

att Riksdagen för år 1902 måtte bevilja ett belopp af 21,000 kronor att användas för inköp af en folkbok rörande de ätliga svamparne i 7,000 exemplar, afsedda att gratis utdelas till rikets samtliga folkskollärare- och lärarinneseminarier samt folkhögskolor, landtnannaskolor och folkskolor.

Stockholm den 26 januari 1901.

Knut Almqvist.